

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hárhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
hét nap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszedésén
vagy megőrzésére nem vállal köte-
ltséget.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 5.

Hadüzenet.

(K. Ö.) Nagy meglepetést keltett egy tudósítás azokban a körökben, melyek szentül meg voltak győződve arról, hogy a német vámtarifa tervezet csak lényeges módosításokkal fog majdan életbe lépni. Szól pedig ez a tudósítás arról, hogy a szövetségtanács bizottsága az új német vámtarifát első olvasásában elfogadta. Lényeges változtatás a javaslaton nem történt. A kik tehát abban reménykedtek, hogy az új német vámtarifa tervezet csak ijesztgetés, azok alaposan csalódtak.

Most tehát azon feladat előtt állunk, hogy az új helyzettel, melyet a német vámtarifa tervezet életbe léptetése teremt, valahogyan leszámoljunk. Az ugyan nem szenved kétséget, hogy Németország nemcsak kizárólagosan ellenünk akar védekezni, hanem egyúttal az Egyesült-Államok és Oroszország nyerstermelése ellen is. De az is bizonyos, hogy a német agrár-vámok tetemes emelése érzékenyen sújtja állat, ápra és fakivitelünket. Az előbbinek tudata kizárja azt, hogy a vámok emelésében Németország részéről ellenünk irányuló perfid eljárást lássunk, az utóbbi pedig a védekezés szükségét állítja elénk, mert a német agrár-vámok emelése hadüzenetet foglal magában mindazokkal az államokkal szemben, melyek Németországgal kereskedelmi összeköttetésben vannak.

Elég rosszul van az, hogy mi Németország által kényszerítve fogunk csak

hozzá mezőgazdaságunk vámpolitikai védelméhez. Már akkor, mikor az Egyesült-Államok a védvamos politikát inaugurálták és Európa piacait nyersterményekkel árasztották el, még a miénket is, már akkor kellett volna módját ejteni annak, hogy Magyarországot a keleti államok nyerstermelésökkel szabadon el ne árasztják.

E helyett azon gondolkodtunk, hogy miképpen lehetne Oroszország kizárásával egy közép-európai vámunió segítségével Amerika ellen védekezni. A nemzetközi védekezésből nem lett semmi, mert már akkor kezdtek azok az eszmék hódítani, melyek a gazdasági elzárkózás politikájának hódoltak. Ezt a politikát megvalósítani törekedett az Egyesült-Államok kormányzata, sőt a célját már majdnem el is érte. Utánozzák Anglia és Oroszország. Németország sem akar egyebet. Védeni a nemzeti termelést és elzárkózni a külföld importja elől. Ebben a törekvésében a kezére járnak iparának fejlett volta és gyarmatai.

Mi azonban sohasem értettük meg az idő intő szavát. Mezőgazdaságunkat olybá vettük, mint kifogyhatatlan erőforrást. Minden terhet rája raktunk és minden védelmet elvontunk tőle. Nem számoltunk azonban azzal a megváltozott helyzettel, melybe a föld mind hazai, mind nemzetközi vonatkozások tekintetében került. Ismeretlen fogalom volt előttünk a hazai termelés védelme, mert merkantilis szellemben nevelkedtünk, mely a hazai piacot a nemzetközi áruforgalom gyűjtő medencéjévé akarta tenni.

A nemzeti termelés és a föld védelmének szükségét másoktól kellett megtanulnunk; megtanultuk az amerikaiaktól, részben az angoloktól, kik gyakorlatban már rég szakítottak a szabad kereskedelmi politikával és ujabban a németektől. Tehát azoktól a nemzetektől, melyek nem kizárólagosan a mezőgazdaságból élnek, kell nekünk megtanulnunk a föld megbecsülését.

A védelem leghathatósabb eszköze a vámpolitikai védelem. Az agrár-vámokat kell abban az arányban felemelnünk, mely arányban Németország ellenünk védekezik. Nem félünk annak a vádjától, hogy a kenyert megdrágítjuk. Mert arról van szó, hogy egész közigazdaságunkat a csődtől megmentjük. Krízis krízist követ, munkahiány, inségmunkálatok fogantatása, iparvállalatok bukásával van tele közéletünk, mégsem akarjuk a boldogulás útját meglátni.

A német hadüzenetre nekünk felelnünk kell. A milyen a felelet, olyan lesz a mi gazdasági jövőnk. De ez egyúttal próbaköve lesz a Széll-kormány sokat hangoztatott agráris érzületének.

Rakovszky István mandátumai.

Egy könyvatos ujság a tegnap megjelent hírlapokban a hirt helyezte el, hogy *Rakovszky* István országgyűlési képviselő, aki a csornai és a nyitra-zsámbokréti kerületben nyert mandátumot, eredetileg a csornai mandátumot akarta megtartani. Miután azonban a csornai választás eredménye ellen petícióval éltek, *Rakovszky* a zsámbokréti mandátum megtartására hatá-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

Hulló falevelek . . .

(Orosz novelette.)

Írta: Baranzevits K.

A széles sétány végében, közel a park tavához, két hölgyike üldögélt a padon egymás mellett. Délutáni négy óra tájban volt az idő, egy verőfényes őszi napon. Lehullt sárga levelek takarták a kövices utakat, a pázsitok szélét és a tópart karimáját, sőt még a víz színére is jutott a fakó lombokból!

A nagy diszkertben mélységes csend hevert. Nem hallatszott sem madárhang, sem rovarzűmmögés. Mintha mély gyász nehezedne mindeyre, mely az ember szívét is megfeküdte itt.

— Nem értem, mi bántja, mi kavarja úgy fel a lelkedet Vjéra — jegyezte meg a nő a fiatalabbika melázva nézve végig a tó színén s azután hirtelen társa szemébe tekintve.

— Hogy értenéd te meg az én lelki állapotomat — válaszolt az idősebb. — S hálát is adok érte Istennek, hogy így van és nem máskép.

— Te boldogtalan vagy Vjéra. Mi lehet az oka vajjon?

— Ki mondta azt neked, Olga?

— Hisz te magad mondtad az imént, hogy . . .

— Ohó, nem úgy értettem a dolgot — veté közbe Vjéra élénken. Meglehet hogy te boldogabb vagy nálamnál, megengedem, mert határozott célja van az életednek. Te sohasem ismerted azt az érzést, mikor az ember szívében akkora üresség tántog, a mit én érzek néha napján s aminek a sulya nyom. De hagyjuk ezt! Érthetetlen valami ez ugyanis előtted. Neked van urad, akit lelkedből szeretsz, gyermekeid, kiken szeretettel csüngesz, saját tűzhelyed, háztartásod, mely minden idődet igénybe veszi. De mi jut én nekem?

— Hát az iskola?

— Igaz, az iskola. Hát persze . . . Mikor a telkünkön felépítettük azt reméltem, hogy az lesz hivatva a lelki ürességet nálam betölteni. Hasztalan! . . .

— Gyermekekben sem szenvedsz itt hiányt, nem mondhatod. Nemde?

— Másnak a gyermekeiben, a kik telve vannak rossz szokásokkal, a mi úgy ragad rá egyikről a másikra. Te nem is sejtéd, mennyi huncutság és hálátlanság lakozik ezekben az apró emberekben. A mit a házi nevelés elhibáz, a család bűnét az iskola sohasem tudja jóvá tenni.

— Akkor gyere hát velünk Vjéra . . . Tudod mennyire tisztel és szeret teged Szergej. Mennyire méltányolja okosságodat.

— Semmi szín alatt sem mozdulok el innen — mondotta Vjéra olyan indulatosan, hogy még a huga is csodálkozva nézett rá.

— Azelőtt magad mondtad, hogy a férj gondozása, a gyermekek nevelése képezi a nő hivatását, mely az ő életét kitölti. — Szólt Olga némi szünet után. Miért nem mégy férjhez?

— Csakugy dobálódzol ezzel a fontos szóval. Kihez menjek az Isten szerelméért?

— Igen egyszerű a dolog. Ahhoz a férfhoz, a kit szeretsz.

— Én sohasem szerettem még — szólt Vjéra elborult arczeccal. S nem is fogok szeretni soha.

— Ezt nem mondhatod oly határozottan. A szerelem hirtelen támad . . . Egész váratlanul.

— Nem. Tudom én, hogy nem.

— Persze, ha te itt remetei magányban éled a napjaid!

— Ki meri mondani azt, hogy nincs elég okom gyászolni az életemet?

— Bizonyára úgy áll akkor a dolog, hogy a halál megfosztott valakitől, a ki nagyon közel állott a szívedhez.

— Talán. Lehet, hogy úgy van.

— E szerint mégis csak szerettél hát?

— Legyen úgy.

Olga tovább akart kérdezősködni és nyomozni, mert lelkében felébredt a kíváncsiság. E pillanatban azonban három gyermek — egy fiú és két lány — jött futva hozzájuk, hogy anyjukat theázni hívják.

— No menjünk — hívta Olga a nővérét, felkelve a helyéről.

rozta el magát. Ez a hír hiteles értesülésünk szerint a valósággal ellenkezik. Rakovszky István a csornai madátumot fogja megtartani tekintet nélkül arra, hogy a csornai választás ellen — különben komolyan nem vehető — kérvényt nyújtottak be.

Az olasz királyi pár utazása.

Rómából jelentik, hogy a legközelebbi minisztertanácsban végleg meg fogják állapítani az olasz királyi pár külföldi uti programját. Megállapították, hogy az Oroszországba való utazás Ausztrián keresztül történjék s így az olasz királyi pár, még mielőtt a cszárral találkozna, Ferencz József királylyal találkozik. Az olasz kormány erre az összejövetelre, valamint a II. Vilmos német császárral való összejövetelre, mely az Oroszországból való hazautazása alatt történne meg, igen nagy súlyt fektet.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 5.

A képviselőház ma délelőtt formális ülést tartott, melynek napirendjére a választfelirati-bizottság 21 tagjának a megválasztása volt kitűzve. Napirend előtt az elnök közölte a Házzal a tegnapi bizottsági választások eredményét és felolvastatta a földmivelésügyi miniszternek átíratát, melyben a miniszter ama szövetkezetek neveit közli, melyek a földmivelésügyi miniszteriummal összekötöttségben vannak. Ez a bejelentés az összeférhetlenségi törvény idevonatkozó szakasza értelmében történt.

Ezután a választfelirati-bizottságot választották meg.

A bizottság tagjaivá megválasztottak:

Gróf Andrassy Gyula, gróf Andrassy Tivadar, Beksich Gusztáv, Berzeviczy Albert, Falk Miksa, Gróf Hadik János, Hieronymi Károly, Hodossy Imre, Horánszky Nándor, Münnich Aurél, Pap Géza, Perczel Dezső, Pildner Ferencz, Rohonyi Gyula, Radvánszky György, Scitovszky János, Tallián Béla, gróf Teleki Sándor, gróf Tisza István, Tomasi Miklós, Vészi József.

Az országgyűlési hirlaptudósítók Apponyinál.

Az országgyűlési hirlaptudósítók tegnap délelőtt 10 órakor tisztelegtek gróf Apponyi Albertnél, mint a képviselőház elnökénél.

A küldöttséget Rákosi Jenő vezette. Apponyi a küldöttséget a képviselőház elnöki szobájában fogadta s az üdvözlőre következőképpen válaszolt:

Nagyon köszönöm az igen tisztelt uraknak itt való megjelenésüket. Azt is köszönöm — a nélkül, hogy éppen bókokat akarnék mondani egyénileg tisztelt barátomnak, elnökünknek — hogy a midőn engem megjelenésükkel megtiszteltek, ezt a megtiszteltetést fokozták egy ilyen kiváló férfunak vezetésnökké való választása által. De, tisztelt uraim, a sajtó nagy hivatása felől ez alkalommal értekezni sem nem szükséges, sem nem időszerű: idő sincs hozzá már az ülés megnyitása előtt. En csak azt a pontot akarom érinteni, a melyben a mi hivatásaink találkoznak, a melyben parlament és sajtó egymást kiegészíteni vannak hivatva. Feladatunk legnemesebb, legmagasztosabb oldalát, a közvéleményre való hatást, a nemzet gondolkodásának átalakítását, a nemzet megnyerését oly eszmék számára, a melyek a parlamentben még kisebbségben vannak, a melyek azonban természet és jogszerűleg arra törekcsenek, hogy a többséget maguknak megnyerjék: mindaz teljes lehetetlenség lenne a sajtó közreműködése nélkül. De viszont mi is azokat a benyomásokat, a melyeket a közvélemény köréből folyton magunkba kell szivnunk, hogyha azon évek folytán, a melyek a nép hatalmának ránk történt *delegálása és mandátumunk lefolyta* közt elmúlnak, nem akarunk elidegenedni választóinktól; ezeket a benyomásokat szintén leginkább a legfontosabbat a sajtó által vesszük magunkba. Egy bizonyos régi ösztönszerű, remélem kölcsönös rokonszenv volt köztünk egész parlamenti működésem alatt, köztem és önök közt s azok közt is, akik velem ellentétes irányu sajtó-organumokat képviseltek, akik azonban szónoki működésemet mindig nemcsak igen nagy teljességgel közvetítették a közönséggel, hanem ha kritika alakjában is, de jóakarattal és rám nézve mindenesetre nagy haszonnal méltatták. Legyenek szívesek engem támogatni most elnöki minőségemben is, legyenek szívesek támogatni azon elnöki működésben, amelynek ma egyéb közvetlen célja nincs, mint parlamentünket felemelni, a lehető legnagyobb magasságnak, erőnek, hatalomnak a népképviselői tényezőnek, az alkotmányos tényezők egyen-

súlyában öt megillető részt biztosítani. (Lelkes éljenzés). A két ikertestvérnek nem szabad egymással harczban állania, mert különben ez a nagy nemzeti család, amelyhez tartoznak, boldogtalan és a maga erkölcsi erejében meg van törve. Még egyszer köszönöm szíves megjelenésüket s ajánlom magamat, de nemcsak magamat, hanem főleg egész testületünket jóindulatokba. (Lelkes éljenzés).

A városatyák választása.

— Az olasz szabadelvű pártiak értekezlete. —

A városatyák választások közeledtével megindultak a választási mozgalmak.

A szabadelvű párt olasz választmánya tegnap délután tartotta értekezletét a Széchenyiben; az újjáirosi választmány pedig ma délután tanácskozik a Csarnokban. — A várad-váraljai és velencei szabadelvűek már előzetesen összejöttek a Lloydban, de eredmény nélkül, mert a határozat beleveszett a harczterén kifejlődött általános pofózkodásba és fojtogatásba, amely gyöngédséggel egymást kapacztatni igyekeztek a párttagok.

Az olasz szabadelvű párt választmányi tagjai elég szép számmal jöttek össze az értekezletre, amelynek hangulatából nagyon is kiért, hogy oda van az az elbizakodott fenhéjázás, amely a nevezetes képviselőválasztás előtt uralta a párt tagjait kicsitől nagyig.

Azt a hatalmas »egységet« sem hangoztatták tegnap, amely már szállóigévé vált s csak úgy röpködött a levegőben értekezleten ép úgy, mint másutt.

A paktumnak nagyon sok hive volt, s csupán azért nem mentek bele, mert az összválasztmány már ellene nyilatkozott. Alig egy-két hang szólott ellene.

Annál jobban hangoztatták a frakciókat, a melyektől nagyon félnek s éppen ezeknek a megnyugtatására mindjobban hangsúlyozták, hogy ellenzéki férfiakat is jelölni fognak. Ez olyan mézes madzag akart lenni annak a néhány ellenzéki választónak, akik eljöttek az értekezletre s tisztes távolból hallgatták a diskurzust.

Az értekezleten a párt vál. tagjai közül jelen voltak:

— Majd utánad megyek, válaszolta Vjéra.

A hugomass ony, kibe a gyermekek belekapaszkodtak s huzni-vonni kezdtek, hogy menjen — pár lépést tett előre, de után egyet gondolva megállt.

— Apropos Vjéra! — jegyezte meg Olga. — Most jut csak eszembe, hogy Szergejnek legutóbbi fotográfiája, melyet a tavasszal kaptam tőle, mikor szabadságra mint, szőrín-lában eltűnt. Minden zig-zugot és fiókot felkerestem már utána, a gyerekeket is szigorú vallatásra fogtam, de nem sikerült nyomra jutnom. Különösen Sonjára gyanakszom erősen, ámbár a leányzó makacsul tagad.

— Mire való volna az neki?

— Magam sem tudom. De sajnálom nagyon, mert a legjobb képe volt neki . . . Különben majd utána nézek még . . . Remélem nem várakoztatsz sokáig magadra?

Vjéra, mihelyt nővére szeme elől eltűnt s belépett a házba, szintén fel-melkedett helyéről, s lassan, lesütött f-jjal ment tovább, azonban korántsem a ház felé, hanem éppen az ellenkező irányba. A fák sárga levelek beleakadoztak a ruhája fodrába és szegélyébe és zizegve ropogtak, zörögtek a lába alatt. A nap már hanyatlóban volt s az get nyugaton lila-pirosra festette az esti pír. A fák c upasz ormairól nagy károgra ereszkedett alá egy sereg szürke varjú a könnyű ködfátyolba burkolt rónaságra. A levegő érezhetően lehűlt és páras, csapadékos lett.

Vjéra hirtelen megállt, ki huzott a zsebéből egy arcképet, mely egy körülbelül harminczöt éves ember vonásait mutatta és mélyen elmerült annak szemlélésébe.

Ez volt ő, tulajdon nővérének a férje ura. Az ő Szergeje, az egyetlen ember, a kit életében szeretett.

Ah, ha ez tudta, vagy legalább sejtette volna azt, úgy lehet sok minden másképp lett volna.

Kezdetben úgy látszott, mintha őt szeretné, ő hozzá vonzódná a szíve Szergejnek. Ő azonban szűzi büszkeségében, ártatlanságában magába zárta érzelmeit, elfojtotta a szívét, mire Szergej a nővére felé közeledett.

Ez talán rájött most arra, hogy nővére is szeretett valakit, azonban azt hitte, hogy valami halottat sirat a néje a pusztai magányban. S valóban az, a kit Vjéra elsrattott, halott volt már rá nézve, csakhogy a sors megtagadta tőle azt a vigaszt, hogy a sirhalma előtt imádkozzék s őt meggyászolja.

Félve, rettegve kellett neki ezt a titkot őrizni, rejt-getni a szíve mélyén, míg csak a föld alatt meg nem pihen ő maga.

Addig azonban míg élt, utolsó lehelletéig évről-évre epedve várta azt az édes kint, hogy eszményképét viszont lássa, s aggódó figyelemmel lesse még minden mozdulatát, minden arcváltozását és pillantását a nővérének.

A szegény lány ott állott a tó parján.

— Végét kell szakítanom ennek az álla-

potnak . . . Mormogták ajkai s a szeme rámeredt a vitzükör sötét lapjára.

Úgy rémlett neki, mintha a parthoz csapódó hullámok ezt suttogák hozzája: »Gyer ide közeánk. Puha karjaink közt megtaláld a pihenést és megszabadulsz minden bajtól örökre!« . . .

Egy tekintet vetett a képre, aztán meg a ház felé, melynek ablakain át a meggyújtott lámpák fénye kisugárzott az éjszakába és a homályt egy kissé felderítette.

Rágondolt a perczen mindazokra, a kiket csak szeretett s a kik őt is szerették. Eszébe jutott a fájdalom, kétségbeesés és azok a könyvek miket nővére miatta ontana, ha közéjük többé vissza nem térne, ha csak holttestét huznák ki a tóból. A köteleességérzet s a Gondviselésben való megnyugvás végre is felülkerekedett a szívét elfogó vad kétségbeesésben, büszkén kiegyenesedve ment tovább azzal a szilárd elhatározással, hogy a nehéz harcot végig küzdi.

Csende en nyitott a theázó szobába. Nyugodt és komoly volt, mint mindig.

Szergej, kinek rögtön feltűnt, hogy milyen sápadt az arca, szelíd szavakban tett neki szemrehányást, gondatlanságáért, hogy ebben az évszabban oly sokáig maradt odakin.

Vjéra nem szólt semmi, csak mosolyogva vonogatta vállait.

Hlatky Endre elnök, dr. Hoványi Géza alelnök, dr. Konrád Márk, Hegyesi Márton, Guttman József, Hegedüs Géza, Papp Miklós, K. Nagy Endre, Sipos Orbán, Száhlender Károly, Pallay Lajos, Kovalszky Kálmán, dr. Mártonffy Bogdán, dr. Gyémánt Jenő, Ternyei Antal, Stark Gyula, dr. Baróthy Akos, dr. Várady Zsigmond, Szántó Lajos, Sztarill Ferencz, Tóth Márton, Nozák Rudolf, dr. Thury Kálmán, Miskolczy Barna, Komlóssy József, Bordé Ferencz, Ragány János, Váradi Mór.

Hlatky Endre üdvözölte a megjelent tagokat s mindjárt a megnyitás után azon kérdést veti fel, hogy már most belemegy-e a választmány a jelölésbe, vagy csak egy 6—8 tagból álló szűkebb körű bizottságot küldenek ki; ez tárgyal és megállapítja a jelöltek névsorát, amelyet aztán előterjeszt a párt választmányának.

Hegyesi Márton szerint a legsubtilisebb tekintetek is figyelembe veendőek; a különféle érdekeket ki kell a lehetőségig elégteleni. Ezt nagy gyűlösen nem érhetik el, amiért is ajánlja, hogy egy albizottságot küldjenek ki a jelölések céljából.

Paktum — vagy bukás.

Szántó Lajos egy kérdést intéz az elnökhöz, mely különösen Olaszit érdeklí. Milyen irányban fog a kiküldendő albizottság tanácskozni? — Hallotta, hogy a szabadelpárt nem fogadta el a paktumot az ellenzékkel. O pedig érintkezik a polgárokkal s úgy tudja, hogy van paktum.

Hlatky Endre felvilágosítja az előtte szólót, hogy a párt egész választmánya a paktum ellen nyilatkozott, de azzal a kijelentéssel miként ez nem zárja ki, hogy a kijelölt bizottság más párti polgárt is jelöljön. — A bizottság azonban a választmány elé terjeszti a listát s ez határoz véglegesen.

Szántó Lajos ismét felszólalt. Paktum nélkül nem visszük keresztül jelöltjeinket. Valljuk be, hogy a képviselőválasztásnál bakkot löttünk!

Dr. Várady Zsigmond: Hanyagok voltunk! Ez az igaz.

Szántó Lajos: Frakciók képződnek a polgárok között s ezért elbukunk. A jelöltek felett már most tanácskozzanak; rostálják meg az aspiránsokat. — Majd ismét a paktummal foglalkozik. Respektálni kell az ellenpárt konziliáns eljárását. Ha a szabadelpárt néhány ellenzékbe vesz a listájába, azt az ellenzék teljes egészében elfogadja (?)

Hegyesi Márton: Ő indítványozta, hogy ne paktáljanak. Ez ám nem azt jelenti, hogy érdemes más pártbeli embereket ne vegyenek fel a jelöltek közé. Saját gyengeségét ismerné el a párt most a bukás után, ha paktálna s az ellenzék sem venné a pártot komolyan. Aki a paktum mellett van, nem igaz pártember, mert azzal a párt jövőjét semmisítenék meg.

Miskolczy Barna egyetlen pontban sem osztja Hegyesi véleményét. Tiltakozik az ellen, hogy hanyagság okozta volna a párt és Tisza bukását. — A paktum nem lealázó. Rámutat az abszurdumra, hogy nem akarják kizárni az érdemes 48-ast sem és még sem akarják megkérdézni az ellenzék, hogy kit akarnak a törvényhatóságba bejuttatni. — Városi választásnál konneksziókat ne tegyenek. Ujra ne szítsák fel a tüzet. Közösen állapítsák meg a jelölteket s így biztosítva lesz, hogy érdemes férfiak jutnak a törvényhatóságba.

Pallay Lajos lehetetlennek tartja, hogy most az olasz választmány paktumot teremtsen, mikor az összállás választmány kötött mars rutával látta el. Különben is tagadja, hogy

szüksége volna a szabadelpártnak a paktumra. A városi választásoknál az a főkötelesség, hogy ki ne maradjon olyan, akinek a törvényhatóságban helye van, habár más párt-hoz tartozik is. Paktumról most szó lehet; hanem a legnagyobb elővigyázattal kell a jelölést megejteni. A bizottság kiküldését pártolja.

Dr. Várady Zsigmond azt szeretné, ha az összes városatyák szabadelpártok, — de nem szabadelpártiak — lennének. Az élet ám a megalkuvást parancsolja. A városi választásnál az a fő, hogy minden egyes frakció helyet találjon. A paktum nem megalázó; a harczi, ha lehet békésen kell megoldani. Paktumról azonban most itt szó sem lehet. A nagy választmány joga, hogy a jelöltek közé minden pártból vegyen be egyeseket. Es ez gyakorlati dolog is. Aki ütni akar, legyen elkészülve, hogy a másik is üt. Eppen így van ez az engedékenységnél is. — Be lehet venni Szokoly Tamást Olasziban, de akkor garancia kell arra, hogy Ujvároson dr. Hoványi Gézát megválasztják. Tudja, hogy erre az ellenzék hajlandó is. Az elnök értekezhet az ellenzékkel. Majd felveti, hogy mennyire sérelmes lenne, ha Olasziban Szokoly Tamás 48-as elnök és Ujvároson dr. Hoványi Géza szabadelpárt elnök kiesnének. Azt állapítsák meg, hogy hányat és kiket akarnak az ellenzék-ből a jelöltek közé felvenni, de Ujvároson is biztosítsanak néhány szabadelpártot. — Ha győzni akar a párt, egy kis választmány működése nem elégséges. Az agitáció dönti el a harczi. Indítványozza, hogy a végrehajtó bizottság ne csak a jelölt-listát állítsa össze, de úgy egészítse ki magát, hogy agitálhasson is. A tömeget fel kell világosítani, magunkhoz lánczolni. Erre az elnökség és választmány nem elégséges.

Hlatky Endre válaszolt Szántónak. Frakciók nála nem jelentkeztek, azokról nincs biztos tudomása. Oda törekedjék a kis bizottság, hogy olyan listát állítson össze és terjesszen elő, amely keresztül is megy. Legjobb ezért szabadkezet adni a bizottságnak. Majd a párt határoz. De aztán a végrehajtó bizottság ne csak beszéljen, hanem dolgozzon is. Minden megszorítás nélkül küldjék ki a bizottságot.

Ezen indítványt elfogadták s a jelölő szűkebb bizottságot Hlatky Endre elnöklete alatt: dr. Várady Zsigmond, Hegedüs Géza, Papp Miklós, dr. Konrád Márk, Hegyesi Márton, Pallay Lajos, Száhlender Károly, Sipos Orbán, Nozák Rudolf, Ováry Lajos, dr. Gyémánt Jenő, Stark Gyula, Guttman József, Schöpflin Agoston és Miskolczy Barna tagokból alakították meg.

Ezzel véget ért az értekeztet.

A katolikus nagygyűlés.

Mindjobban bebizonyul, hogy a magyar katolikusok nagygyűlése komoly tényező számba megy immár, dacára fiatal voltának. A fővárosi sajtó legelőkelőbb organumai vezércikkben méltatják jelentőségét. Valamennyien nagy jövőt jósolnak a mozgalomnak, melyet a külföldi példákkal vetnek össze s a külföldi példa nyomán a hitélet föllendülését várják tőle. A *Budapesti Hírlap* vezércikke Németországban a hitélet föllendülését katolikus nagygyűléseknek tulajdonítja. A *Magyarország* pedig a katolikus nagygyűléssel kapcsolatban a következőket írja a magyar katolikus társadalomról:

„Kétségtelen, hogy a magyar katolicizmus mélységeiben gazdag nemzeti kincsek hevernek — kiaknázatlanul. Ki az oka annak, hogy ezek a kincsek ki nem aknáztattak? Bizonyára legkevésbé maguk a katolikus magyarok. A kormányok egész sorozata évtizedeken át azon fáradozott, hogy a magyar katolikus világot a maga hatalmi céljaira lekösse, de a nemzet igazi törekvéseivel, vágyaival szemben legalább is közömbösítse. Sajnos, ennek a törekvésnek sikerei voltak, de e sikereknek hasznát a magyar katolicizmus nem látta. E regime alatt párhuzamosan hanyatlott és halványodott úgy a nemzeti eszme, mint a magyar katolicizmus ereje. Végre azonban ez a regime is megbukott és a magyar katolikus világ most fordulóponton áll. Bensejében forrongnak az eszmék, vágyak és törekvések; e forrongásból most még csak annyi világos, hogy ki akarja fejteni erejét, de hogy mily irányban, azt ma még senki sem tudja megmondani.“

Ez az utóbbi sorozatban tévedés. Ha a katolicizmus szervezkedik, az két irányban fog történni: katolikus vallás-erkölcsi és magyar nemzeti irányban. Mind a két irányban rengeteg a teendő, a magyar nemzet érdeke kívánja tehát, hogy az erők ebben az irányban tényleg fejlődéshez jussanak.

Tudósítónk a tegnapi nap eseményeiről következőkben számol be:

Második nap. Kedd, november 5.

A katolikus nagygyűlés tegnap, kedden folytatta hétfőn megkezdett tárgyalásait és ünnepéit.

Délelőtt 10 órakor a székesfővárosi Vigadóban a nagygyűlés első nyilvános ülése folyt le.

Első ülés a Vigadóban.

Lobogó diszt öltött a Vigadó, Magyarország katolikusai nagygyűlésre seregettek össze és szorongásig megtöltötték a Vigadó mindkét termét.

Az épület dunai homlokzata s a Deák Ferencz-utczai, valamint a Vigadó-utczai kapuk felett tarka zászlókat lobogtat az őszutó hűvös szele. A nemzetiszínű és a székesfővárosi kék-sárga-vörös zászlói közé vegyül a pápa fehér-sárga sávós lobogója.

A kereszténység kilencszáz éves jubileumát tavaly ünnepelte meg Magyarország katolikus világa ugyanezen a helyen. Ekkor ment határozatba az, hogy ezentúl minden esztendőben megtartják a nagygyűlést s küzdeni fognak azért, hogy katolikus szellem hassa át az országot minden téren. Katolikus irányban működjék a tudomány, a nevelés, a művészet, az irodalom s katolikus legyen a szociális politika iránya is.

A nagygyűlést ünnepi Veni Sancte és szent mise előzte meg a belvárosi főplébánia templomában, a melyet *Császka György* kalocsai érsek celebrált a legfényesebb papi asszisztenciával.

A mise végével hosszú zárt sorokban zászlóik alatt indult meg a menet a Vigadóba.

A menetben résztvevett mintegy 4000 ember, igen sok pap, de különösen sok vidéki iparos ember, a kik elhozták magukkal feleségeiket, gyermekeiket is. A Vigadó foyerje s a nagy terem lilaszinben pompázott. A nagyterem emelvénye fölött, valamint szemben vele a másik oldalon nagy ezüst kereszt ragyogott lila mezőben s ugyanilyen fátyollal borították be a folyosók nagy tükreit.

Féltizenegy órára járt már az idő, a mikor a menet a Vigadóba ért. Az emelvény közepén biborvörös támlásszékekben foglalt helyet *Schlauch* biboros, körülötte ültek: *Firczak Gyula*, *Dessewfy Sándor*, *Mailáth Gusztáv*, *Bubics Zsigmond*, *Császka György*, *Bende és gróf Csáky*, *Fraknói Vilmos püspökök*, *Fehér Ipoly főpát*, *Mihályfi Akos*, *Magyar Gábor*, *Molnár János*, *Glattfelder Gyula*, *Kanter Károly*, a vi-

lági előkelőségek közül gróf Zichy Nándor, a ki jövet kezét csókolt Schlauch bibornoknak s a fia ifj. gróf Zichy János, a ki egyszerű meghajlással és kézzoritással üdvözölte a bibornokot, továbbá Zselénszky Róbert gróf, Margalits Ede stb.

Zichy János gróf megnyitó beszéde.

A papság elhelyezkedése után megszólalt a nagy orgona hangja s a férfi kar elénekelte a Hymnuszt, a melyet a jelen voltak állva hallgattak végig. Az utolsó akkordok elhangzása után felállt ifjabb gróf Zichy János s így kezdte megnyitóját:

— Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus.

— Mindörökké Amen, — volt rá a visszhang.

— Üdvözlöm eme nagy napon önöket — szólt — s meg-megújuló éljenzés és helyeslés között mondotta a következőket:

Egy éve mult, hogy a millennáris katolikus nagygyűlésen, melyen megünnepelni kívántuk a magyar állam ezredik születés napját, — határozatba kimondatott az, hogy évről-évre tartassék kath. nagygyűlés. E hazában azon czélból, hogy a magyar katolikusok mindinkább kifejlődjen, az összetartozandóság és összetartás kérdése a magyar katolikusok között, — állandóan szervezkedjék a kath. társadalom, ébredjen mindinkább öntudatra, legyen végre faktor Magyarországi társadalmában, legyen egy élő és gondolkodó szerve az állami érdekek, mely anyagi és erkölcsi súlyával ne csak imponálni, hanem hatni is képes legyen. (Élénk helyeslés.) — Amikor mi kath. nagygyűlésre összejöttünk, sem provokálni, sem más felekezetek ellen izgatni nem akarunk. (Igaz! Ugyan!) A mi érdekeink oly specziálisak, érdekkörünk oly nagy, hivatásunk és szerepünk oly óriási, hogy bátran künn hagyhatjuk a kicsinyes kérdéseket, nem kell és nem is szabad itt másokkal foglalkoznunk, hanem első főladatunk magunk elé tartani az önmegismerés tükrét, mely nemcsak olyanak mutat be, mint a minők vagyunk, hogy végre megismerjük önmagunkat, belássuk hibáinkat, gyöngeségeinket, — de fölismerjük egyttal képességeinket, hivatásunkat és föladatainkat. (Helyeslés.) Megalkossuk azt a keretet, amelyet be kell tölteni tevékenységünkkel, hogy megtalálhassuk a módot arra nézve is, miként lehet erős, hatalmas szervezetbe vonni mindazokat, akik a kath. társadalomba tartoznak, abban élnek és hiven köteleességeiket is teljesíteni akarják. (Élénk helyeslés.)

Mindenekelőtt egy nagy tévedésre akarok rámutatni. Igen sokan úgy gondolkoznak, hogy a mikor a katolikusokat, mint olyanokat tömöríteni és öntudatra ébreszteni akarjuk, — bünt követünk el a magyar állam szempontjából. (Ellentmondások) mert elválasztási műtétet végeztünk, külön tábort alkotunk és ahelyett, hogy az állam érdekeinek szempontjából egyesítsük az erőket, azokat elforgácsoljuk egy specziális érdekkör alkotása által.

T. nagygyűlés! En ezt határozottan nagy tévedésnek tartom. (Igaz! Ugy van!) Mert abból, hogy a katolikusok társaságát, amely tényleg létezik, — mert hisz mindazok tagjai, akik a katolikus egyház hivei, — tömörítjük és öntudatra ébresztjük, azt nem vonjuk el sehonnan s ebből nem következhetik semmiféle elválás vagy különválás. (Igaz! Ugy van!) Ha nem létezőnek felekezetek és bárki is újakat alkotna, azt a magyar állam szempontjából bizonyos körülmények közt igenis veszélyesnek tartanám, de létező erkölcsi faktorok erőinek fokozása, érzelmi és gondolatvilágunknak hazafias és vallásos irányba való terelése nemcsak nincs az állam kárára, hanem ellenkezőleg, éppen az ő jól felfogott érdekében áll. (Helyeslés.)

A katolikusok társasága, már pedig az ország minden katolikus tagja ennek a társaságnak, kell, hogy a katolikusok összetartozandóságán dolgozzék. A katolikusok, egyháziak és világiak egyaránt, nem azt keresik a mi az ország lakosságát egymástól elválassza, ellenkezőleg azt, a mi mindannyiunkat egy táborba gyűjtson, a vallásért és hazáért küzdők táborába. A katolikusok nem követnek bünt el

akkor, a mikor erre a célra egyesülnek. Jogos önfentartási akciója ez a katolikus társadalomnak. Minden katolikusnak alá kell vetni magát a magyar püspöki kar irányításának. Kritikus időpontja is lehet, de volt is már — sajnos — a katolikus társadalom életének s ha ilyen alkalmakkal a katolikus társadalom érdeke követelni fogja, hogy a közügyek irányítására nyomást gyakoroljon, akkor ismét csak a magyar püspöki kar az, a melynek feltétlenül alá kell vetnie magát minden katolikusnak. Rang- és osztálykülömbőség nélkül egyesülnünk kell mindannyiunknak a katolicizmus érdekében. A katolicizmus konzervatív, és a katolicizmus konzervativizmusában hű alattvalója a trónnak, mert épp oly ós, mint a korona s a honszeretetet össze tudja egyesíteni az igaz vallásossággal. Nem lehet eredményes a mi akciónk, a mi mindannyian egységes, erős szervezetté nem tömörülünk!

Végül felhívta a nagygyűlést, hogy válassza meg az elnökséget és ennek egyhangú megválasztása után, immár az elnökség indítványára elhatározták, hogy üdvözlő sürgönyt menesztenek XIII. Leo pápának.

Ezzel a nyilvános ülés véget ért.

A szakosztályok ülései.

Délután 2—5 óráig a szakosztályok tanácskozása folyt le. Három különböző szakosztály alakult: ez első a katolikus tudomány, irodalommal és művészettel foglalkozott, a másodikhoz utalták a katolikus nevelés kérdéseit, a harmadiknak ügyköre a keresztény társadalmi tevékenységre terjedt ki. Az első szakosztály elnöke Margalits Ede dr. egyetemi tanár, a másodiké Steinberger Ferencz dr., nagyváradi apát-kanonok, a harmadiké Rakovszky István képviselő.

A kath. nagygyűlés tudomány, irodalom és művészeti szakosztályán kedden, november 5-én délután a Szent István-Társulat dísztermében az első felolvasó Kaposi József volt, a ki az irodalmi egyletek pártolásáról tartott előadást.

Utána dr. Vucskics Gyula, lapunk szerkesztője ült az előadói székbe, a kinek felolvasása a kath. napi sajtó és a színtelen lapokról szólt.

Megemlékezett róla, hogy másfél évtizeddel ezelőtt egy kis füzetet adott ki erről a témáról: *Hogyan emeljük és terjesszük a kath. sajtót?* Visszapillantást vet, hogyan állott akkor a magyar kath. sajtó és hova fejlődött azóta. Bármily nagy is a haladás, még mindig sok a tennivaló. Fejleszteni kell még a kath. napi sajtót, hogy az minden téren felvehesse a harcot a liberális sajtóval.

Különösen ajánlja a nagygyűlés tagjainak figyelmébe, hogy tudósításaikkal id-jében és sűrűn keressék fel a kath. napilapokat.

Majd rámutat arra a körülményre, hogy a boulevard-lapok, krajczáros ujságok elárasztják a fővárost és a vidéket, sok tekintetben megmérgezik a nép hitét és erkölcsét. Ezek ellen is fel kell venni a harcot, illetőleg jó irányu krajczáros lapot adni a nép kezébe.

E két irányban terjeszti elő határozati javaslatát a következőkben:

Határozati javaslatok:

1. A II. országos kath. nagygyűlés hathatósan óhajván előmozdítani a fővárosi és vidéki kath. napi sajtó ügyét, felhívja tagjait a kath. napi sajtó erkölcsi és anyagi támogatására. Kath. lapokat jár-ssunk, kath. lapokat olvassunk, nyilvános helyeken: olvasó körökben, vendéglőkben, kávéházakban, vasuton stb. kath. lapokat kérjünk, — azokban hirdessünk s azokat minden körökben felmerülő érdekes dolgokról id-jében és megfellelő módon tudósítani köteleességtünknek tartjuk.

2. A II. orsz. kath. nagygyűlés ismervén a veszélyt, mely az úgynevezett boulevard-lapok,

krajczáros ujságok által a nép hitét és jó erkölcsét úgy a fővárosban mint a vidéken fenyegeti, utasítja a végrehajtó bizottságot, hogy egy jó irányu kath. szellemű krajczáros ujságnak minél előbb való megindítása iránt a Stephaneum igazgatósága vagy esetleg más általa alkalmasnak gondolt tényezők útján tegye meg a szükséges lépéseket.

Lapunk felelős szerkesztőjének felolvasását a nagyszámu hallgatóság mindvégig feszült figyelemmel hallgatta. A benne foglalt eszméket valamennyien helyesnek, az érintett szükségleteket égetőknek találták s végül a határozati javaslatokat többek hozzászólása után egyhangulag elfogadták.

Dr. Vucskics Gyula után Dudek János olvasott fel a tudományoknál katolikus szellemenben leendő népszerűsítéséről, Hanauer István pedig az egyházi Indexről.

A II. szakosztályban Dreisziger Ferencz volt az első felolvasó, a ki a felekezeti népispolák fentartásának szükségességét bizonyította nagy tudományos készütséggel. Stuckner János a valódi tanszabadságról értekezett. Máty Engelbert sürgette, hogy a közép- és főiskolai tanuló ifjúság számára internátusokat állítsanak fel, hogy így azok a városi élet ezernyi kísértéseitől megóvassanak. Dr. Tóth Károly lovag az iskolatestvérek nagy missziójáról tartott előadást.

A III. szakosztály programja volt a legváltozatosabb. Elsőnek egy tehetséges fiatal egri jogtanár, Dr. Huttay Lipót olvasott fel; azt a közreműködést fejtegette igen alaposan, a melyet a szociális kérdésekben államnak és társadalomnak kifejtene kell. Giesswein Sándor győri kanonok társadalmi betegségeinkről s azok gyógyszeréről értekezett mély tudással. Auer István a sajtónak a szociális kérdéssel való összefüggését, Cziklay Lajos pedig a cselédügyet fejtegette valláserkölcsei szempontból.

Mindhárom szakosztály programja oly gazdag volt, hogy nem lehetett a kitűzött időben befejezni. Mindenikből 2—3 érdekes felolvasás elmaradt a mai napra.

Egyéb ülések.

Délután 3 órakor a Katolikus Kör nagytermében eucharisztikus értekezlet volt a papság számára, a Központi Kath. Legényegyletben pedig a legényegyletek országos szövetségének évi gyűlése. Ezen a gyűlésen résztvett a nagyváradi Katolikus Legényegylet is kiküldöttei által. Fel hatkor az egész katolikus nagygyűlés egyházzenei hangversenyre vonult a józsefvárosi plébánia-templomba, 6 órakor pedig a Vigadó nagytermében kezdetét vette a katolikus nagygyűlés második nyilvános ülése.

Az ülés megnyitása s a rendes előterjesztések után dr. Wolafka Nándor püspök olvasott fel az egyház és pápaság viszonyáról; érintette a pápa tekintélyét, szabadságát s a katolikusok köteleességeit az egyházzal és pápával szemben. Prohászka Ottokár, a kitűnő tollu publicista pedig a katolicizmus azon nagy és nehéz feladatairól tartott vonzó előadást, a mely rá a XX. században az állammal, társadalommal és tudományal szemben vár. Wilczek Frigyes grófnak a katolicizmus és hazafiságról tartott értekezésével a nyilvános ülés véget ért.

Este 8 órakor díszbankett volt a Vigadóban, melyen óriási sokaság, köztük Budapest katolikus előkelőségei vettek részt.

Ejjel érkezett távirataink a következők:

Budapest, nov. 5. (Saj. tud. távir.) Az elnöki megnyitó beszéd után társelnökökké választottak Desseffy Aurél gr., Szapáry István gróf, Hunyady Imre gr., Zichy Nándor gróf, Majláth György és Wenkheim Frigyes. A sajtó bizottság elnöke Margalits Ede, a nevelési bizottságé Steinberger Ferencz, a szociális bizottságé Rakovszky István. Ő felségét a királyné, valamint a pápa ő Szentségét sürgönyileg üdvözlötték. Elnök szép szá-

vak kísérelében köszöni meg a püspöki karnak meleg érdeklődését és elhatározzák, hogy a *hercegprimás* jubileuma alkalmából küldöttségileg lesz üdvözölve.

Délután az első szakosztály ülésén *Kaposi József* a katolikus irodalmi-művészeti társulatok pártolásáról értekezett. Dr. *Vucskics Gyula* korrekt beszédére *Schmidt Ferencz*, *Zichy Nándor*, *Margalits Ede* reflektáltak s az indítványt, *Zichy Nándor* jelentéktelen módosításával elfogadták.

A Vigadó nagytermében tartott esti ülésen *Wolafka* a katolikusok magyarságáról, hazaszeretéről lelkesen beszélt; *Prohászka* az állam és egyház viszonyairól, viharos tetszés között a tudomány, egyház és társadalomról s fejtegette, miként kell védekezni az állam tulajdonságaival szemben. Beszélt még *Willcek* gróf képviselő a hazaszeretet és vallás természetéről, mely után az esti ülés véget ért.

A mai nap programja a következő:

Harmadik nap.

November 6-án, szerdán. Reggel fél 9 órakor. *Ünnepies szentséges Mise* a belvárosi főplébánia-templomban. Mondja: gróf *Majláth Gusztáv Károly* erdélyi püspök. (Szent mise alatt előadásra kerül: Greit: »Ecce Sacerdos«-a részvő zenekar kísérettel. Szautner Zsigm.: D dur »Missa Solemnis«-e. Betőül: Gradualera: Mozart »Ave Verum«-ja. Offertoriumra: Cherubini »O Salutaris«-a.)

Délután 10 órakor. *A Kath. Körök Országos Szövetségének közgyűlése.* A Szent István-Társulat dísztermében, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28 sz.

Tárgysorozat:

1. Megnyitó beszéd. Mondja: Ifj. *Zichy János* gróf.
 2. *Keresztény társadalmi tevékenység.* Beszéd. Mondja: *Pálffy Béla* hittanár, lapunk segédszerkesztője.
 3. A Szövetség alapszabályainak módosítása. Előadó: lovag *Mallyasóvszky Lajos*.
 4. A módosított alapszabályok tárgyalása.
 5. A módosított alapszabályok értelmében az elnökség és Igazgató-tanács megválasztása.
 6. Indítványok. Előadó: *Giesswein Sándor* dr.
 7. Jelentések.
 8. A közgyűlés bezárása.
- Délután 10 órakor *Országos Eucharisztikus Kongresszus.* A Budapesti Katolikus Kör dísztermében, IV., Molnár utca 11.
- Délután 2—4 óráig. A Katolikus Nagygyűlés Szakosztályainak tanácskozásai. Ugyanott, ahol tegnap.
- Délután 4 órakor. *Hódolati ünnepség a legfelsőbb Oltáriszentség előtt és Eucharisztikus körmenet.* (Rendezti az Eucharisztikus Kongresszus.)
- A Kath. Nagygyűlés testületileg jelenik meg a körmeneten.
- Gyülekezési hely: a Budapesti Katolikus Kör és a Molnár-utca.
- Gyertyák a körmenethez kaphatók a Kath. körben, darabja 15 és 25 kr.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

- November 6. A kath. kör vál. tlése este 6 órakor.
November 7. Városi közigazgatási bizottsági ülés d. u. 8 órakor.
November 10. Arczképleleplezés a Csarnokban d. u. 8 órakor.
November 1. Városi közgyűlés d. u. 8 órakor.
November 19. Az Erzsébet leányvárház zászlószentelési ünnepélye.

UJDONSAGOK.

Jókai Nagyváradon.

Említettük, hogy a Szigligeti-társaság Jókainé nagyvárad vendégszereplése alkalmával matinét rendez, melyre Jókait is meghívja. E tárgyban a társaság a következő levelet intézte a koszorus regényíróhoz:

Méltóságos Ur!
Mélyen tisztelt mester!

Nagy örömmel értesültünk arról, hogy Nagyvárad város minden szépet, jót támogató művelt és minden ízében magyar közönségének alkalmá lesz új közházában, a »Szigligeti-színházban« egy ifjú művész játékában gyönyörködhetni. Először hozánk, mert az isteni szikra bárhol is kitör és eget kér.

Azon alkalmából, hogy Jókai Mórné urasszonyt üdvözölhetjük körünkben — a »Szigligeti-társaság« megbízásából, lelkes határozatából felkérjük mélyen tisztelt Mester:

Szerencsésse látogatásával ama várost, melyben a nemzeti színművészet felépítése munkájában nagy kortársának, az uttörők közt személyes jó barátjának: Szigligeti Edének bölcsője ringott.

Melyben mi az ő neve alatt ápoljuk a szép iránti érzéket, tartjuk fenn a nagyok iránti kegyeletet.

Hol nagy áldozattal épített Muzsa-templomának fehér oszlopai felett, a polgárok hájlaja maradandó időkre írta fel a magyar népszínmű megteremtőjének nevét. És kegyeskedjék részt venni a »Szigligeti-Társaság« által a szeretettel várt vendégek tiszteletére rendezett matinén.

Ünnepe lesz ez városunknak, a magyar Alföld e halandó metropolisának, arany betűkkel feljegyezve a »Szigligeti-Társaság« évkönyveiben!

Szívvel eredő meghívásunkat a legkedvezőbb válasz reményében zárjuk, és vagyunk hazafias üdvözléssel

Nagyvárad, 1901. nov. 4.

Hivséges szolgálai

Sipos Orbán,
alelnök.

Dr. Bodor Károly,
a »Szigligeti Társaság« főtitkára.

Egy koszorú-szalag.

Országszerte nagy meghotránkozást keltett a Jókai féle sírhistoria. Mivelhogy annyian annyiféleképp magyarázzák a dolgot, jó lesz végre gondosan figyelembe venni, hogyan is történt hát ez a kínos eset?

Jókai Mórnak második neje, Grósz, szinpadai nevén Nagy Bella koszorút tett az első feleség sírjára.

Ki volt az első nő Jókaira? Jókai maga írja meg nem egy regényében. A gyöngédségnek, a szeretetnek olyan szavaival nyilatkozik róla, a melyeket csak a legigazibb szerelem sugallhat. Igaz, sok regényest vegyített ebbe a leírásba. De az is igaz, hogy a kiről ilyen lelkesedés-el ír, ha valótlan dolgokat is, az reá nézve valószínűségi angyal kellett hogy legyen. Igazi feleség.

Miféle kegyelet tehát az, ha Jókainé Nagy Bella (tartsuk meg a szinpadai nevet) ilyen koszorút tesz Jókainé Laborfalvy Róza sírjára:

Jókay Mórné — Laborfalvy Rózának?

E szerint az igazi, az egyetlen Jókai Mórné: Nagy Bella; Laborfalvy Róza pedig? Laborfalvy Róza.

Igaz ugyan, hogy Nagy Bella koszorú-feliratából ezt az értelmet el lehet magyarázni. De a gyermeki szív nem szokott mélyen rejlt értelmeket kutatni, hanem az első benyomás szerint ítélt.

S valljuk meg, hogy az első benyomás Feszty Árpádnéra csak elkeserítő lehetett.

Lát egy koszorút az édes anyja sírján, a ki Isten és ember előtt, regényben és valóságban, egyformán felesége volt Jókainak, a ki egész életén büszkén viselte a Jókai Mór nevet s a kire minden tekintetben egyformán büszke lehetett Jókai Mór — s a kit most egyszerűen leánynevén nevez egy nő, a kinek Jókai nevével létele által ő is, férje is mélyen sértve érezték magukat. Bizony nem csoda, ha a gyermeki szeretet fellángolása elragadta s a gyermeki érzelmeit sértő koszorú szalagját elszakította. Azt a szalagot, melyen nagyobb tisztelet adott magának a második feleség, mint a minő megillette volna az első, az édes anyát. Ellenben ott maradt a koszoru, a kegyelet jele.

Ezzel az ügy befejezést nyert s kár, igen nagy kár volt azt botránnyá szélesíteni.

Jókai legbölcsebben tette volna, ha az egész esetről hallgat s nem keveri egy rendőri hírovtatába Feszty Árpádné és a legnagyobb élő magyar író, Jókai Mór nevét.

Jókai neve nemcsak a magáé, hanem régi fényes szereplése folytán az egész nemzet büszkesége. Ezt a nevet rendőri hírből meghurczolni senkinek sem szabad, legkevésbé Jókai Mórnak, a tudományegyetem tiszteletbeli doktorának.

A magyar sajtó pedig leghelyesebben tenné, ha ebben az esetben eltérne a szokástól, nem csinálna belőle még nagyobb szenzációt, hanem az egészről mélyen hallgatna.

* Az újvárosi szabadelvű párt értekezlete. Az újvárosi szabadelvű párt választmánya, ma, szerdán délután 5 órakor a Csarnok helyiségében értekezletet tart a városatyák választása ügyében.

* Kicsérült házszámok. Az utcái jelző táblák és új házszámok felszegezését most eszközlik s ez által Nagyvárad városa közelebb jön a rendezett városokhoz. Csakhogy most, mikor már ki van függesztve a számtábla, látjuk, hogy milyen helytelenül számozták meg a házakat. A sarok telkek mindkét utcában kaptak számot s így sok háznak és teleknek tulajdonképpen két száma van. Az az eljárás pedig, a melylyel a házszámok kiszegését keresztülvitték, a legnagyobb foku felületesség. Fiatal gyerkőczök járnak az utcákon a táblákkal s szegeznek derűre-borúra a táblákat, több helyen összecserélve, a mi még nagyobb zavart okoz, mintha semmi jelző tábla nincs. Így a többek között összecserélték Vizvezetési-utcán a 17. és 19. számokat. A mérnöki hivatalnak kötelessége ezeket a munkákat ellenőrizni, most pedig szigorúan átvizsgálni, hogy a térképnek megfelelően vannak-e a házszámok felszegezve.

* Nemesi előnév. Ő Felsége a király *Ferencz József* unitárius püspöknek és törvényes utódainak, régi magyar nemességük épségben tartása mellett, a *kilyéni* nemesi előnevet díjmentesen adományozta.

* Ellopták a fogait. *Agulár József* budapesti utazó, aki fogtechnikusok részére való fogak és technikai szerek elárulásában utazik, Szlatinán hagyta vagy hatezer forint értékű készletét *Friedesch* Lajos segédjénél, míg ő sürgős megrendelés ügyében Budapestre utazott. De segédjét hiába várta. Nem mont utána, hanem a rábizott portékát elsikkasztván, eltűnt. *Agulár* tegnap lejött Pécsre s kérte a rendőrségtől a nyomozást. A rendőrségnek kedvezett is a szerencse, mert kinyomozták, hogy a segéd Szlatináról Sellyére, onnan Komáromba szökött. Sürgönyöztek hát Komáromba, hol *Friedesch* el is fogták. A hat ezer forint értékű czikkéből *négyszázhetvenegy darab fogat* találtak nála.

* **Zárórák korlátozása.** Az utóbbi időben egyes kávéházak és éjjeli mulató helyek ellen sűrűn emelt panaszoknak — melyek mindannyia éjjeli rendzavarás forrásául, sőt tiltott kártyajátékok színhelyéül jelöl meg egyes kávéházakat — Gerő Armin városi főkapitány a záróra korlátozásával óhajt véget vetni és mint értesülünk, e tárgyban rövid időn belül érdemileg határozni is fog. Különben a »fogadó vendéglő, kávéház és kávé émérési iparüzletek gyakorlására vonatkozó szabályrendelet« 38. §-a feljogosítja a rendőrkapitányt, hogy osztályozza a kávéházakat (I., II. osztály). Ez osztályozás jelentősége főként a záróra tekintetében mérvadó, amennyiben az I. osztály kávéházak egész éjjel nyitva tarthatók, míg ellenben a II. osztályak zárási idejét éjjeli 2 órára, nyitási idejét pedig reggeli 4 órára szabja a fent említett szab. rendelet. Ezen szabályrendelet erélyes alkalmazás mindenesetre elejét fogja venni az eddig oly sűrűn előforduló rendzavarásoknak. S ha a főkapitány erélyes kézzel nyúl a kérdés szabályozásához bizonyosan hálával fogja venni az egész közönség, kivéve a — lumpokat. Azoknak pedig még eddig egy sem irányadó a véleménye a megrendszabályozandó kávéházak lépcsőjén tul.

* **Eljegyzés.** *Mészáros József* bodonos-pataki tanító eljegyezte *Korponai Mariskát*, *Korponai Lajos* nagyváradai háztulajdonos kedves, szép leányát.

* **Olasz Gyula.** Alig egy hónapja vonult nyugalmába a kir. törvényszék egyik legrégebb, nagytevékenységű bírása: *Olasz Gyula*. Hosszas bírói működése után a jól megérdemelt nyugalmat akarta élvezni, de a halál a még életerős és egészséges öreg urat kiszólitotta az élők sorából. Hirtelen elhunyt mély részvételt tölti el volt kartársait, kik mindig szeretettel vették körül a jó collegát, valamint városunk jogászvilágát, melynek becsülését és tiszteletét hosszas bírói működésével kiérdemelte.

Olasz Gyula még a kir. bíróságok szervezésekor lett a nagyváradai kir. törvényszék bírása. Ez időtől csaknem mindig a telekkönyvi ügyosztályban működött s tisztét mindenkor lelkiismeretesen, ambícióval töltötte be. — Nyugdíjaztatása iránti kérvényét már rég benyújtotta s ez év október 1-én lépett nyugalmába, melyet oly kevés ideig élvezett.

A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Ozv. vezerdi *Olasz Gyuláné* született *Jeszkófalvi* és nagyszántói *Beliczay Louise* ugy a maga, mint gyermekei: *Etelka* öz. érkeserűi *Fráter Gézáné*, fiával *Ernövével*; *Odön*, feleségével: *kis-ledniczi Ledniczky Margittal*; *Iren* és *Béla*, valamint testvére: *Louise* férj. *Hadházy Józsefné* s számos rokonok nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a legjobb férj, a legönfeláldozóbb apa, nagyapa, após és szerető szívé rokon vezerdi *Olasz Gyula* Biharvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, nyugalmazott kir. törvényszéki bíró, az ev. ref. egyház presbiteriumának tagja folyó hó 5-én, hajnali 1/3 órakor életének 65-ik, boldog házasságának 32-ik évében két napi szenvedés után jobbláttra szenderült. A drága halottnak földi maradványai folyó hó 6-án d. u. 2 órakor fogtak az *Ezredévi* emléktér 286. szám alatt levő gyász házból az ev. ref. egyház szertartásai szerint a várad-olaszi-i temetőben az örök nyugalomnak átadatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei fájdalommal szívvel meghivatnak. Nagyvárad, 1901. nov. 5. Aldás és béke hamvaira.

* **Klasszikus enyhítő körülmény.** A pozsonyi ügyvédi kamara még 1887-ben fejelemi eljárást indított egy ottani ügyvéd el-

len, akit aztán 1895-ben 200 korona pénzbírságra ítéltek. E héten foglalkozott az ügygyel a kir. kuria és a büntetést 100 koronára szálította le, mert enyhítő körülménynek tudta be azt, hogy az ügyvéd tizenegy éven át volt fejelemi eljárás alatt. No, ha ez nem is valami gyors, de legalább méltányos igazságszolgáltatás.

* **200 pár eszima a szegény tanulóknak.** A »Gyermekbarát« egyesület felruházó bizottsága nagy örömben részesíti ma, szerdán délután 3 órakor a községi iskolák szegény fiú és leány tanulóit vallaskülföldi nélkül. Ez alkalommal ugyanis 200 pár eszimat fog köztük kiosztani. A kiosztás a közs. polgári fiúiskola épület tornacsarnokában megy végbe.

* **Szunyogh Albert hadnagy szerecsétlensége.** Debreczenben súlyos baleset érte *Szunyogh Albert* honvéd huszár hadnagyot. *Szunyogh Péter* Biharvármegye alispánjának fiát, Lovaglás közben lova megbokrosodott és lovását levetette. A fiatal, rokonszenves katonatiszt lába megakadt a kengyelben és a száguldó ló mintegy száz lépésnyire magával vonszolta a hadnagyot. *Szunyogh Albert*nek eltört a lába, azonkívül súlyos zúzódásokat szenvedett. A fiatal, derék katonát csak most a novemberi előléptetésnél nevezték ki hadnagynak.

* **Arczkép leleplezés a Csarnokban.** A „Nagyváradai kereskedelmi Csarnok“ f. évi augusztus hó 25-én tartott rendes közgyűlésében elhatározta, hogy *Reismann Mór* elnök és dr. *Hoványi Géza* alelnöknek az egylet körül szerzett érdemeik elismeréséül lefesteti a társulat tanácssterme részére arczképüket, melyeknek leleplezésére folyó évi november hó 10-ik napján délután 3 órakor dísztermünkben ünnepi közgyűlést tart. Tisztelettel kérjük egyletünk összes rendes és rendkívüli tagjait, hogy ez ünnepi közgyűlésen megjelenjen sziveskedjenek. Ez alkalomból az ünnepelték tiszteletére ugyanazon napon esti 8 órakor ugyancsak a díszteremben társas estebédet rendezünk, melyen való résztvevésre kérjük a tisztelt tagokat. Egy teríték ára 6 (hat) korona. Aláírási iverk a titkári hivatalban és alulírott alelnöknél vannak. Nagyvárad, 1901. november 2-án *Kunz Gusztáv* alelnök, *Váradai Mór* titkár.

* **A »jó ház«.** Szeged egyik előkelőbb üzlete előtt történt ez a mulatságos eset. Kétf. tanyai ember álldogál a kirakat előtt s nagy fejtdrés után leolvassák a kirakatba ragasztott czéduláról: Jó házból való fiú tanulól felvétetik. Amint a végére érnek, az egyik tanyai ember nagyot sóhajt:

— Ilyen a szögény ember szerencsége.
— Mán miért — kérdi a másik.
— Hát csak azért, hogy beadhattam volna ide inasnak a fiamat, de nem vállalik.
— Honnan tudja kend? — kérdi a másik.
— Hát olvassa el, ehol nil Aszondja az irás, hogy jó házból való fiut vesznek fel, az enyémnek pedig még mindig lyukas a teteje.

* **Nyitva felejtették a sorompót.** Már több ízben nyitva maradt vétkes kőnyelműség folytán a várad-velencei vasuti sorompó, mindeztideig baj nélkül. Hétfőn éjjel végre ezen felületesség komoly szerencsétlenségnek lehetett volna előidézője; a belényesi 6663-as személyvonat ugyanis egy éppen keresztül haladni akaró falusi szekeret elütött és izzé-porrá tört. Szerencsére a benne ülők idejekorán észre vették a közelgő vészt és kiugrottak, s így csupán *Gyenge Bálintné* sérült meg a fején, és egy kocsis, valamint a lovak épek maradtak. A kötelességét mulasztó tisztviselő ellen a vizsgálati eljárás folyamatba van téve.

TANUGY.

Harc az iskolakönyvekért. A könyvkereskedők és az antiquáriusok között tudvalevőleg már hosszabb ideje háboruskodás folyik, melynek alapját a könyvkereskedőknek az a kívánsága képezi, hogy a már egyszer használatban volt iskolakönyveket ne legyen szabad az antiquárius utján ismét használatba venni, mi ellen természetesen az óndondások mindenképen tiltakoztak. A könyvkereskedők a maguk érdekében elhatározták, hogy a használt iskolai könyveket a tanév végén a boltiár 15 százalékan visszaváltják és megsemmisítik; erre nézve a könyvkereskedők egyesülete aziránt folyamodott a belügyminiszterhez, hogy ezt a határozatot tegye pártolólag közhírré. A miniszter most értesítette a fővárost, hogy ezt a kérelmet nem teljesítheti, mert annak közegészségügyi szempontból gyakorlati jelentőségét nem tulajdonít.

Igazságszolgáltatás.

A törvényszék új beosztása.

Előkészületek végre a javítási munkálatok a törvényszék második emeletén, úgy hogy az eddig összezsufolt személyzetet ismét illő tágas helyiségekbe lehetett szétosztani. Az új beosztást jelzi a következő

Tájékoztató:

Nagy Ferencz elnök I. emelet 44 ajtószáma.
Böhm Jenő bíró II. emelet 114 ajtószáma.
Dr. Csulyok Béla bíró II. emelet 91 ajtó.
Debreczeni József bíró földszint 4 ajtó.
Doboz György bíró I. emelet 54 ajtó.
Ember Géza vizsgálóbíró ügyészégi épület I. emelet.
Fassie Pál bíró II. em. 87 ajtó.
Geleta Géza bíró II. em. 128 ajtó.
Grám Sándor bíró II. em. 90 ajtó.
Hraball Ottó albró II. em. 119 ajtó.
Jelentsik István táblabíró II. em. 116 ajtó.
Kepes L. Miklós bíró II. em. 112 ajtó.
Kiss András bíró földszint 5 ajtó.
Máthé György albró II. em. 102 ajtó.
Mihályházy Kálmán bíró II. em. 131 ajtó.
Milye Gyula táblabíró II. em. 85 ajtó.
Nagy József bíró II. em. 92 ajtó.
Nizsalovszky Endre bíró II. em. 129 ajtó.
Pallay Jenő bíró II. em. 130 ajtó.
Palánkay Károly albró II. em. 89 ajtó.
Péter Gyula bíró II. em. 118 ajtó.
Dr. Szentlélek László bíró II. em. 127 ajtó.
Dr. Thury Endre albró ügyészégi épület I. emelet.

Irodák:

Arverelő terem földszint 36 ajtó.
II. Bünygyi tárgyaló terem II. em. 96 ajtó.
III. Bünygyi tárgyaló terem II. em. 105 ajtó.
Esküdtszéki és bünygyi tárgy. terem I. em. 80 ajtó.
Polgári felebbviteli terem II. em. 126 ajtó.
Pertár I. em. 79 ajtó.
Telekkönyvtár földszint 3 ajtó.
Bünygyi iktató földszint 39 ajtó.
Bünygyi kiadó I. em. 60 ajtó.
Bünygyi irattár földszint 39 ajtó.
Czégokmánytár földszint 39 ajtó.
Elnöki iktató, kiadó és irattár I. emelet 47 ajtó.
Polgári iktató I. em. 58 ajtó.
Polgári kiadó I. em. 57 ajtó.
Polgári irattár I. em. 49 ajtó.
Telekkönyvi iktató földszint 8 ajtó.
Telekkönyvi kiadó földszint 16 ajtó.
Telekkönyvi irattár földszint 10 ajtó.
Polgári felebbviteli tanácsjegyző II. emelet 115 ajtó.

A beosztás igen czélszerű, kivéve a bünygyi kiadó elhelyezését. Ezt ugyanis az I. emeletre tették, míg a többi bünygyi iroda lent maradt nem is a földszinten, hanem a souterrain helyiségbe. A kinek aztán a bünygyi irodákban kell keresgélennie valamit, szaladgálhat 43 lépcsőt fel és le. Tüdőerősítőnek és lábizomítóknak igen czélszerű lesz a mai satnyuló nemzedék számára.

A járáshírósgok régi beosztásán a II. emelet beosztása annak idején nem okozott változást; az tehát marad ezentúl is a régi: földszinten a vidéki, az I. emeleten a városi járáshírósg.

Petrasevits contra Nagy Endre.

Ezen már ismeretes ügyben, melynek már egy ízben kitérőt főtárgyalása Nagy Endre meg nem jelenése folytán elmaradt, — a mai napra lett újból a főtárgyalás kitérve. Azonban Nagy Endre meg nem jelenése a már egybegyűlt tanácsot a tárgyalás újabb határidőjének megállapítására kényszerítette. A tanács újabb határidő kitérését rendeli el s egyúttal kijelentette azt, miszerint Nagy Endre újból való meg nem jelenés esetén a csendőrség utján fog előállíttatni.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Válás után.

Csülörtök: ?

Péntek: Cyrano de Bergerac.

Szombat: Cyrano de Bergerac.

Vasárnap: { d. u. Peleskei nótárius.
este Cyrano de Bergerac.

Coullisset ur. Az ötletekben és szellemes fordulatokban gazdag vígjátéknak, *Coullisset ur*-nak tegnap esti előadása minden tekintetben dicséretet érdemel. Coullisset szerepét *Krasznay* Andor játszotta. Ez a temperamentumos, kiváló művész, ki a közönségnek valójában kedvence, tegnap is nagy sikert aratott. *P. Szép* Olga, *E. Kovács* Mariska, *Bognár* János és *Pataky*, mind jók voltak.

Faust operából és Rákosi Jeű **Bo-lond** című operettjéből szorgosan folynak a próbák a zongora teremben. Az operát *Müller* Ottó, az operettet *Várady* Aladár karmesterek dirigálják.

San Toy angol operett, mely a budapesti népszínházban folyton telt házak előtt aratja diadalait, jövő héten kerül színpadra teljesen új kiállításal a főszerepekben Székely Irén, Amon Margit, Székely Anna, Benkő Jolán, Füredi József, Hunfi Imre, Pintér Imre, Erdélyi, Csátár és Bérczivel. A darabot Pintér rendezi.

Cyrano de Bergerac. Rosta: d remekműve teljesen új kiállításal, korhű jelmezekkel e hét végén kerül színpadra színházunkban. A darabot *Somogyi* Károly rendezi. A címszerepet *Pataky* Béta, *Roxant* E. *Kovács* Mariska játsszák. Kivülök részt vesz az egész drámai személyzet.

Rövid színházi kritika. Mitévő legyen a kritikus, ha igazságos is akar lenni s amellett bántani sem akarja a rossz darabot, amelyet egy barátja írt. Ezt a foga dilemmát igen egyszerűen oldotta meg Edmond About, a híres francia kritikus, akinek *Gustave* Claudin barátja hibetlenül rossz drámájáról kellett írnia. Claudin különösen félt About-tól, aki barátja volt s akinek ítélete fölöttébb sújtó volt. Főlkerezte hát a kritikust és megadással szölt hozzá:

— Hallod, én értem, hogy te nem mondatsz jót a darabomról. A bukás, hiába, bukás és én belátom, hogy a kudarczom teljes volt. Csúpan az volna a kérésem, hogy ne ismételd ezt az egész tárczaczikken át.

— Az ördöbe is — mondta About — ez nagyon kellemetlen! Ezen a héten nem volt más új darab és én nem tudom, mivel töltsem meg a rendes heti tárczámat.

— Jól van hát — felelte Claudin — ird meg a cikkedet, ird a diszletekről, a jelmezokről, az előadásról, magát a darabot azonban ne méltasd hosszau.

— Helyes, meglesz! Mindössze egy szót fogok írni a darabról.

— Köszönöm mondta Claudin és melegen megszorította a hatalmas kritikus kezét.

About meg is tartotta szavát s a következő hétfői tárczájában per longum et latum tárgyalta a dráma meséjét, anélkül, hogy a legcsekélyebb kommentárt fűzte volna hozzá. Semmi dicsérő vagy gáncsoló szó. E helyett azonban kimerítő és érdekes részletek a rendezésről, előadásról és más mellékes dolgokról. Végül az utolsó sorban csakugyan volt valami érdemleges. Ez a sor így szólt: »Éjfélfel végre lebukott a függöny. A darab szintén«.

Székely Irén gyengélkedése folytán a mára hirdetett »Pillangó kisasszony« helyett »Válás után«, Bisson pompás vígjátéka kerül színpadra

Szigligeti-Színház.

Folyószám 40.

Idénybérlet 38.

Nagyváradon, szerdán, 1901. nov. 6-án

Válás után.

Vígjáték.

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Írta: Sienkiewicz Henrik.

14.

Minek? Lehet, hogy vagyonhoz vezet! De aztán? Mint a tegnap volt, olyan üres lesz a holnap is. Üres, változatlan egyformaság! Mert lássa kisasszony, ha az ember egy bizonyos irányt kitérőt magának s egyenesen lépésekkel halad arrafelé, ha föltette magában például, hogy sok pénzt fog szerezni, lassanként elképzei, hogy az cél. De némelykor úgy hiszem, igaza lehet az ön öreg Waskowski barátomnak, a ki azt állítja, hogy mi, ahányan csak vagyunk, a kiknek neve *icz-re* vagy *ski-re* végeződik, képtelenek vagyunk arra, hogy lelkiünket kizárólag és teljesen az anyagi munkálkodásnak szenteljük. Azt bizonyítgatja, hogy lelkiünkben még nagyon élénk egy elmúlt előbbi élet emléke, s hogy a szláv nemzet általában nemessebb misszióra van szánva. Öreg tanárom bölcselő, a mysticismus híve, vagy talán eszelős. Lehet. Tagadom állításait s mint azelőtt, feszült kitartással szerzem a pénzt. De lássa, ma is, mikor itt sétálok magával, a százados faszorok mentén, nem tehetek róla, de már már azt hiszem, hogy állítása helyes s nekem nincsen igazam.

Némán haladtak egymás mellett néhány pillanatig. Az alkonyi világítás mind vörösebbé változott; arcukat rózsapír lepte el. Rokonszenvek hirtelen megszületett s rövekedő ébredésben, közel egymáshoz, nyugodtaknak, boldogoknak érezték magukat.

Polanieczki teljesen átengedte magát a varázsnak.

— Most látom csak, — szólt újra, — mennyire igaza volt Emilie asszonynak, a midőn akként jellemezte, hogy egy órai együttlést magával, bizalmasabb lábra helyez, mint hónapok ismeretése más asszonnyal. Ezt tapasztalom én is. Mintha évek hosszú sora óta ismerném. Az ilyen érzést csak azok képesek ránk gyakorolni, a kiknek lelke telve van jóssággal.

— Ez a jó Emilia! — szakította félbe a leány, a ki látható zavarba ejtettek a dicsérő

szavak. — Ha nem kellett volna Reichenhallba mennie, arra kértem volna, hogy a nyári hónapokat itt töltse nálunk.

— S én még meghívás nélkül is édes örömet elkísértem volna.

— Atyám nevében is egyszer s mindkorra szívesen látom.

— Ne ejtse ki ilyen könnyedén ezt a szót. Visszaélhetnék vele. Olyan jó érzem magamat itt! Ha meglejnek a sötét órák, előttük ide menekülök magához!

Polanieczki jól tudta, hogy ezek a szavak még fokozni fogják és szorosabbá fűzik a köztük létrejött rokonszeny kötelékét, de szándékai komolyak voltak. Tekintete mialatt beszélt, a leányom nyugodott. Mintha a bájos fiatal arc, a melyet a hanyatló nap arany sugárkévéje megvilágított, átszellemült volna lelkének békés boldogságától. Ő is reá emelte szeméit, a melyekkel kiolvashatta a néma kérdést: — Igazán hiszed-e, a mit mondasz?

— Milyen sokáig késik apám! — jegyezte meg fenhangoz.

Letűnt a nap. Az esthajnal rózsapiros alkonyában hangtalan néma lebbenéssel repkedtek a denevérek. A tó mélyéből a békák ritmikus brekegése összhangoz akkordda erősbül. (Foly. köv.)

TAVIRATOK.

A püspökök kánoni processusa.

Budapest, nov. 5. (Saj. tud. távir.) Bécsből jelentik, hogy a nunciaturán ma tartották meg a kánoni processust *Széchenyi* Miklós gróf, *István* Vilmos, *Várossy* Gyula püspökök. Tanuként *Várady* Árpád kanonok és *Dechsler* Antal, a Pázmáneum igazgatója szerepeltek.

Jókainé Pozsonyban.

Pozsony, nov. 5. (Saj. tud. táv.) *Jókainé Nagy* Bella asszony ma lépett fel »Éva grófnő«-ben. Alakja szép volt, de a szív és érzés ezen érzélgős darab intentionak legkevésbé sem felelt meg, minden kellem és tűz teljesen hiányzott játékában. A közönség egykedvűen nézte végig a darabot. Többször püsszegés halatszott, mit némelyek antiszemita, mások a családi perpatvarból kifolyó tüntetésnek mondanak. Egy pár érdekes jelenetnél gyenge taps jutalmazta közepes játékát.

Ruthén család tragédiája.

Mármaros-Sziget, nov. 5. (Saj. tud. távir.) Tudósítónk jelenti, hogy *Szárnya* községben egy szegény ruthén család viskója éj idején kigyuladt. Az alvó semmit sem sejtő családtagok csak nagyon veszélyes égési sebek árán tudtak megmenekülni, de a nő és két gyermek daczára a gondos ápolásnak, reggelre már meghaltak a szörnyü kinok következtében.

Garázdálkodó rablók.

Budapest, nov. 5. (Saját tud. táv.) A Lajta melléti Bruck környékén cigányok és olaszokból alakult rablóbanda garázdálkodik. Már ez ideig több rendbeli betörést és gyilkosságot követtek el. — Tegnap éjjel betörték *Wimmer* Jánoshoz, értékes dolgait, pénzét elkobozták, többször rálöttek és veszedelmesen megsebeztek. Ugyancsak ezen éjjel kirabolták a vasuti teherpénztárt s egy védekező munkást össze-vissza vagdaltak. Nyomukra akadni ez ideig még nem sikerült.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, nov. 5.
Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, aug.	---

Értéktőzsde.

	Budapest, nov. 5.
Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasút	624.50
Rimamurányi	416.
Magyar jelzálog	433.
Salgótarjáni	---
Wagon-kölcsön	---

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. nov. 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118.60
Magyar koronajárdék	92.95
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,1/2%	121.25
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2,1/2%	100.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.25
Italmérési jog megváltási kötvény	99.75
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	178.50
Tiszszabályozás szegeci sorsjegyek kölcsön	144.
Osztrák járadékpapirban	98.20
Osztrák járadék ezüstben	98.05
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	95.25
Osztrák államsorsjegyek	138.50
Osztrák magyar bank részvény	15.19
Magyar hitelbankrészvény	633.
Osztrák hitelintézet részvény	622.50
Párisi vista	95.20
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.08
Németbirodalmi márka	23.04
London vista	239.10
20 márkás arany	28.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékony célokra szánt

XXXIV. cs. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 16.404 nyereséget tartalmaz készpénzben 442.900 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéséért a cs. kir. lottójövedék kezkeskedik.

A huzás visszavonhatlanul 1901. évi december hó 12-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a., továbbá lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirata és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyevevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

221-4-10

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátékok osztálya.

Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

225-0-104

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben.
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.